

nord-americà s'apressa a créixer de forma sensible. El 2001 la suma de les despeses en defensa de Rússia, Xina i set «estats gamberros» -Corea del Nord, Cuba, Iraq, Iran, Líbia, Síria i Sudan- equivalia a una tercera part de la despesa militar nord-americana.

8. Els EUA són els responsables principals de les misèries que envolten a la globalització neoliberal. Són les empreses nord-americanes, amb el suport del seu govern, les que lideren la globalització en curs. Els seus interessos més obscurs han trobat ratificació en instàncies controlades també pels EUA: el Fons Monetari, el Banc Mundial o l'OMC. Washington és, en conseqüència, responsable, directe o indirecte, d'un ordre econòmic que permet que 1.400 milions de persones hagin de subsistir amb menys d'un dòlar diari. Mentrestant, l'ajuda al desenvolupament que EUA proporciona -5 dòlars per capita anuals- és extremadament baixa.

9. Als EUA el model econòmic i social es caracteritza per al·larmants desigualtats. Hi ha més de trenta milions de persones l'esperança de vida de les quals no arriba als 60 anys, 40 milions que no es beneficien d'assistència sanitària, 52 milions d'analfabets i 46 milions d'indigents. En els últims vint anys els ingressos reals de la cinquena part més rica de la població han crescut un 30%, mentre que els de la cinquena part més pobre retrocedien un 6%. «La primera potència econòmica mundial és també, entre els països industrialitzats, la primera pel que fa a la taxa de pobresa de la seva població» (V. Forrester).

10. Els EUA són els principals responsables de la degradació del medi ambient. L'economia nord-americana és, amb molt, la que més contamina i la que amb major dedicació s'ha entregat a l'espolio de recursos escassos. L'efecte hivernacle i el forat a la capa d'ozó deuen molt al capitalisme agressiu i depredador que impera als EUA, responsable, també, d'un emergent model agroalimentari que porta camí d'anihilar les restes de biodiversitat. No només es tracta d'això: el disseny nord-americà de no subscriure el protocol de Kyoto revela una dramàtica despreocupació pels problemes dels altres.

14.000 MILIONS D' ANYS: EDAT DE L' UNIVERS

WASHINGTON, EFE. -El telescopi espacial Hubble ha recollit noves dades que permeten xifrar l'antiguitat de l'Univers en 14.000 milions d'anys; 1.000 milions d'anys menys que no pas es creia fins ara. Aquest càlcul té un marge d'error de 500 milions d'anys de més o de menys.

La llum emesa per un grup de les estrelles més antigues de l'Univers en la constel·lació d'Escorpió ha confirmat els càlculs realitzats per mètodes diferents dels seguits fins ara. El científic de l'Institut de Ciències del Telescopi Espacial Hubble, Bruce Margon, ha explicat que els astrònoms ja tenien nombrosos indicis que 14.000 milions d'anys podria ser la xifra més correcta, però molts dels mètodes per demostrar-ho havien estat qüestionats. Ara «hem trobat una mena de certificat de naixement» de l'Univers, ha dit Margon.

La confirmació va arribar després de dirigir el telescopi Hubble cap a la constel·lació d'Escorpió, on hi ha un cúmul d'estrelles, de forma globular, des de poc després del «Big Bang», la gegantina explosió que va donar origen a l'Univers.

Els astrònoms calculen que aquest cúmul, el més antic dels que s'han detectat fins ara, es va formar en els primers 1.000 milions d'anys d'existència de l'Univers, l'etapa de major activitat en la creació de les galàxies.

Aquest cúmul estel·lar, que inclou nombroses «nanes blanques», estrelles que han consumit tot el seu combustible intern, es troba molt distant de la terra, a uns 7.000 anys llum. Les «nanes blanques» pateixen un procés de refredament gradual el ritme del qual pot ser previst. Segons explica Margon, saber a quina velocitat es refreden les estrelles permet calcular la seva edat mitjançant l'estudi de la llum que desprenen.

El telescopi Hubble va ser el que el 1997 va proporcionar el primer càlcul fiable de l'edat de l'Univers, que llavors va xifrar en uns 15.000 milions d'anys. Altres mesures, basades en càlculs sobre la velocitat a què les galàxies s'aparten unes d'altres, havien situat l'edat de l'Univers entre 12.000 i 13.000 milions d'anys.